

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 27. — ŠTEV. 27.

NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 1, 1923. — ČETREK, 1. FEBRUARJA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

FRANCIJA BO ZAPRLA SVOJO MEJO

V svojih rokah imajo vse železo in ves premog. — Močna vojaška sila na novi carinski meji bo preprečila pošiljateljstvo v Nemčijo. — Vojno pravo znači strogo kontrolo — Značilna izjava francoskega generala. — Francozi baje niso morilci.

Poroča Ferdinand Tuohy.

Pariz, Francija, 31. januarja. — Danes zvečer, istočasno s potekom roka, v katerem bi morala plačati Nemčija 500,000,000 zlatih mark, bo Ruhr okraj popolnoma odrezan od ostale nemške države in šest bataljonov francoskih carinskih uradnikov bo delalo pod strogim vojaškim varstvom. Carinski uradniki morajo paziti predvsem na to, da ne bo prišlo nič železa ali premoga v nezasedeno Nemčijo.

Novice iz zasedenega ozemlja bodo postale nato precej niže in sicer iz dveh razlogov. V prvi vrsti bodo skušali Nemci na lieu mesta ovirati francoske in druge inozemske poročevalce in drugič bo minister za notranje zadeve v Parizu izvajal neke vrste cenzuro.

Pariz je postal vznemirljen radi padanja franka, kar je bilo posledica nakupov premoga v Angliji. Danes je že skoro mogoče kupiti sedemnajst frankov za en dolar in ljudje so že pričeli govoriti, da bo treba uveljaviti posebno ruhrsko posojilo, da se pokrije z njim okupacijske stroške, dokler ne bo prišlo iz okraja kaj stvarnega.

Reparacijska komisija je sklenila danes v odsotnosti sir Johna Bradburyja, angleškega delegata, obvestiti Nemčijo, da bo obnovljena zahteva glede mesečne dobave premoga v obsegu 1,850,000 ton.

Duesseldorf, Nemčija, 30. jan. — Naše potrpežljivosti je konec, — je izjavil danes ameriškim poročevalcem general Degoutte, — poveljnik francoskih okupacijskih sil.

— Mi nismo prišli v Ruhr, da uveljavimo politično in vojaško supremacijo, temveč, da gledamo na to, da zadosti Nemčija svojim obveznostim. Mi smo miroljubni glede tega, a tega se ne sme razlagati kot slabost.

Vmešavali smo se tako malo kot le mogoče, a ne bomo za vedno trpeli pasivnega odpora. Tega odpora je kriva nemška vlada s svojimi uradniki in ona mora prevzeti tudi odgovornost za posledice. Mi bomo ostali v Ruhru, dokler bomo smatrali to za potrebno. Nemčija ima svojo usodo v svojih lastnih rokah.

— Francoska armada ni pruska armada. Mi nismo morilci. — Mi ne sledimo politiki krvi in železa, katero je ustvaril Bismarck. Mi nismo tukaj, da prisilimo nemške delavce na suženjsko delo. Mi smo tukaj, da iztirjamo od njih delodajalcev davke, s katerim bomo lahko popravili naša opustošena ozemlja.

— Nadaljne odredbe bodo uveljavljene takoj, če ne bo prenehala sabotaža. Nobena stvar nas ne bo zadrževala.

Prvi korak Francozov proti ostrejšim odredbam v Ruhr dolini je omejeno vojno pravo. Obilasti so dobile povelje, da morajo aretirati vse ljudi, katere zasledijo ponoči na cestah, a povelje dosedaj še ni bilo izvedeno in policija dovoljuje ljudem hoditi naokrog kot ponavadi.

NEMŠKI POLICISTI OBDOJENI NA SMRT.

Aix la Chapelle, 27. januarja. Neko belgijsko vojno sodišče je obsodilo na smrt štiri člane nemške zelene policije, potem ko so bili spoznani krivim zavrtnega umora belgijskega poročnika Graffa, ki je bil ubit v bližini Duesseldorfa dne 23. marca preteklega leta. Šest nadaljnjih je bilo obsojenih na ječo od treh do dvajsetih let. En je bil oproščen.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo naslednje, hitro in po nizkih cenah.

Vsega se hitro naše omejitve:

Jugoslavija:

Razpoložljiva na našo pošto in izplačajo "Kr. poštne čestovni ure" in "Jadranske banke" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je poštna hitra izplačila najugodnejša.

100 Din. . .	\$ 1.10 . .	K 400
200 Din. . .	\$ 2.05 . .	K 800
500 Din. . .	\$ 4.90 . .	K 2,000
1000 Din. . .	\$ 9.80 . .	K 4,000
2000 Din. . .	\$ 19.60 . .	K 8,000
5000 Din. . .	\$ 47.50 . .	K 20,000

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpoložljiva na našo pošto in izplačajo "Jadranske banke" v Trstu, Opotini in Zadru.

50 lir	\$ 2.90
100 lir	\$ 5.50
300 lir	\$ 15.50
500 lir	\$ 25.50
1000 lir	\$ 50.00

Na poljudstvo, ki proučuje smisel dvovalutnosti, hitro in po nizkih cenah izvršujemo po naslednjih cenah:

Vrednost hranjen. denarja in hranjen. zlata, menja se večkrat in neopredeljeno; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega. Razumemo po ceni enega dne, ko nam dajo poštni denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posreden oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Danville Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKS STATE BANK

35 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno mesto poslovanja: Jadranska Banka.

PRVA SLIKA O ODHODU AMERIŠKIH ČET.

To je ena prvih slik, ki so dospеле v Ameriko o odhodu ameriške okupacijske armade iz Nemčije. Vsa poročila soglašajo v trditvi, da so ameriški vojaki le neradi odšli, kajti v Nemčiji se jim je izvanredno dobro godilo. Zgoraj na sliki vidite oddelke vojakov, pripravljenih na odhod. Spodnja slika nam kaže generalnega majorja Henry T. Allena, vrhovnega poveljnika ameriških čet ob Renu, ko zapušča svoj glavni stan.

NOVA KRIZA MED FRANCIJO IN ANGLIJO

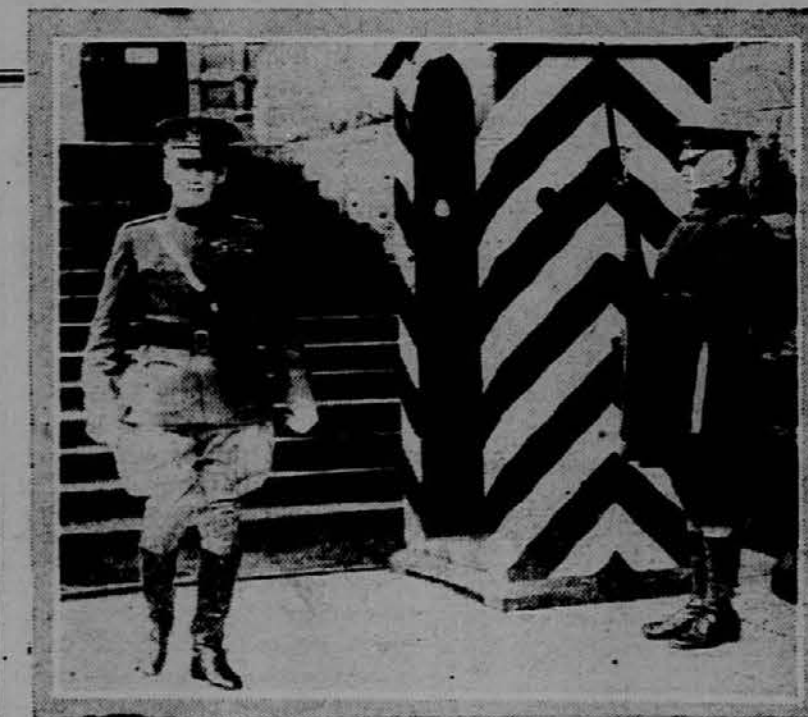
Min. pred. Poincare je informiral Kemal paše, da bo Francija ostala ter se pogajala naprej, tudi če bi Angleži zapustili Lausanne.

London, Anglija, 31. januarja. — Nova francosko - angleška kriza se je pojavila radi mirovne pogodbe, tičeče se Bližnjega iztoka. Iz Pariza je prišlo poročilo, da je poslal ministrski predsednik Poincare brzojavna navodila generalu Pele v Carigradu, naj obvesti angorsko vlado, da ne smatra francoska vlada osnutka pogodbe, katerega bo jutri predložil angleški minister za zunanje zadeve, lord Curzon, "definitivnim".

Isto sporočilo je informiralo Mustafa Kemala, da bodo Francozi ostali ter se še nadalje pogajali z Ismid pašo tudi v slučaju, da bi angleška delegacija zapustila Lausanne. Z drugimi besedami rečeno, so Francozi pripravljeni nadaljevati s pogajanjem kot dosedaj ali pa na kaki drugi podlagi.

Lord Curzon, angleška in italijanska vlada so bili informirani danes o francoski akciji. Pariz je pojasnil, da se bo konferenca gotovo izjavila radi osnutka pogodbe ter je vsled tega sklenil preprečiti končni razkol potom te kretnje v zadnji uri. Pariz pravi, da animo nobenega namena skleniti separatne mirovne pogodbe, temveč da hoče le preprečiti nadaljne razkole v angleško-francoski zvezi.

London, Anglija, 31. januarja. — V nepotrjenem poročilu iz Ženeve se glasi, da je italijanska delegacija v Lausannu izjavila, "da je v polnem soglasju s Francozi". To ne pomenja nič drugega, kot da so se tudi Italijani odpovedali vsakemu stiku z ultimatom, katerega namerava

CIGAN UKRADEL DENAR IN ŽENO

Neki Jurič, newarški cigan, je odnesel življenske prihranke svojega očeta in polbrata ter odvedel slednjemu ženo.

Dolga roka starodavne ciganske plemenske postave je iztegnjena ter išče nekega člana tega nomadskega rodu, ki je obdolžen, da je pobegnil na Božični dan iz Newarka z življenskimi prihranki svojega očeta in polbrata ter z lepo, temnopolno ženo slednjega. Frank Stanley, ki stanuje na Jones Streetu, je dvojna žrtev in danes je prišel do prepričanja, da bo treba nekaj bolj avtoritativnega kot pa je nepisana postava skrivnostnega naroda in raditega je prisegel pritožbo v policijskem sodišču proti beguncu Eli Juriču.

Stanley pa je rekel, da ne želi, da bi policijski detektivski urad iskal Juriča. Pojasnil je, da bodo Juriča ujeli drugi cigani, kajti kršil je eno najbolj starodavnih in posvečenih ciganskih tradicij.

Stanleya so vprašali, zakaj ni spravil svojega denarja v banko. — Cigani tega nikdar ne storijo, — je odgovoril. — Lahko vam pokažem tu v Newarku cigana, ki ima milijon dolarjev in ta denar skriva na svojem domu.

— Dobro, vi hočete, da ga aretiramo, ko ga bomo našli? — je vprašal policijski seržant.

— Ne, hočem le, da drže oblasti oba potem, ko ju bo ujela kakšna potikajoča se tolpa našega naroda, ki bo vedela, kaj sta zakrivila, — je odvrnil Stanley. — Mi jih hitro ujamemo. Naša postava je stara in dobra postava.

DAN SMRTI JE DOLOČEN ZA NORKINA.

Sodnik Gibbs je obsodil večeraj v okrajnem sodišču v Bronxu Ruben Norkina, ki je bil spoznan krivim, da se je vdeležil umora Mrs. Jennie Becker, na smrt v električnem stolu v Sing Sing jetnišnici in sicer v tednu, ki se bo pričel dne 12. marca.

Abraham Becker, mož umorjene ženske ter dejanski morilec, je vložil priziv proti smrtni obsodbi, izrečeni nad njim. Norkina so par minut po obsodbi odvedli v Sing Sing, kjer se je izpočetka branil podpisati delegacija v Lausannu izjavila, "da je v polnem soglasju s Francozi". To ne pomenja nič drugega, kot da so se tudi Italijani odpovedali vsakemu stiku z ultimatom, katerega namerava

— Vrednost hranjen. denarja in hranjen. zlata, menja se večkrat in neopredeljeno; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega. Razumemo po ceni enega dne, ko nam dajo poštni denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posreden oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Danville Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKS STATE BANK

35 Cortlandt Street New York, N. Y.

Glavno mesto poslovanja: Jadranska Banka.

NEMCI ODLOČNO PROTI POINCAREJU

Berlinska vlada je izdala nov poziv na narod, naj ovira Francoze na vse mogoče načine ter uniči načrte Poincareja. — Stinnes je razveljavil kontrakt za rekonstrukcijsko delo. — Splošno prekinjenje dela.

Berlin, Nemčija, 31. januarja. — Navidezno inšpirirano ugotovilo, katero je izdala neka napol-oficijelna časni-karska agentura, pravi, da je naloga nemškega nroda dovesti do absurdnosti vse načrte francoskega ministrskega predsednika Poincareja. Ugotovilo se zaključuje:

— Pot k pogajanjem ne bo prosta toliko časa, dokler ne bo prišla Francija do spoznanja, da je akcija Poincareja ne le krivična, temveč tudi napaka, katero je treba popraviti.

Hugo Stinnes je razveljavil kontrakt za rekonstrukcijsko delo v opustošenem ozemlju Francije, katerega je sklenil pred par meseci z markijem Lubersacom. — Tako poroča Deutsche Bergwerkszeitung.

Na stotine kar gradilnega materiala je bilo že poslanih v severno Francijo na temelju določen sklenjenih pogodb.

Železniški uslužbenci ter premogarske umije v okolici krog Mainza so odredile splošno prekinjenje dela, soglasno s poročili iz Frankfurta. Slično akcijo nameravajo vzporediti tudi v Ludwigs-hafen okraju. Francozi so aretirali predsednika Ludwigs-hafen okraja ter prete z vojnim sodiščem vsem uradnikom, ki bi ne hoteli sprejeti njih povelj.

Duesseldorf, Nemčija, 31. jan. Glavni brzojavni in telefonski kabel med Kolinom in Berlinom je bil danes zopet prerezan na številnih mestih v bližini Essena. To mesto je popolnoma odrezano od ostale Nemčije.

V nekem sporočilu iz Koblenza se glasi, da so Francozi danes izgnali iz Porenske 34 nemških civilnih uradnikov in sicer na temelju povelja, katero je izdala Porenska visoka komisija.

Proizvajanje premoga v Ruhr okraju je pričelo rapidno padati. Le nekaj nad deset tisoč kar so naložili v ponedeljek, mesto normalnih 22,000. Pomanjkanje praznih kar je postalo akutno in le sedem tisoč jih je bilo večeraj na razpologo v celi dolini.

ZADNJI UČENEC CHOPINA JE UMRL.

Pariz, Francija, 29. januarja. — Pretekli teden je umrl v neki podstrešni sobici tujaknjega mesta skoro brez vseh sredstev, Francoski Peru, v starosti dva in devetdeset let. Bil je zadnji preživeli učenec slavnega poljsko-francoskega skladatelja Chopina, katerega je pobrala jetika v mladih letih. V starosti dvanajstih let je vzbudil pozornost velikega skladatelja in pianista, ko je z veliko izurjenostjo igral eno njegovih skladb. Chopin mu je ponudil brezplačne lekcije, dokler bi ne mogel zaslužiti toliko, da jih plača.

Dolgo vrsto let je živel Peru udobno in celo razkošno kot učitelj klavirja, a starost in dolga bolezen sta izčrpala vse njegove vire. Tekom zadnjih dvajsetih let mu je neka pariška tvornica klavirja dovolila prosto uporabo instrumenta, na katerega je dajal od časa do časa lekcije učencem revnega okraja, v katerem je sam živel.

RUSIJA BO USTANOVILA DRŽAVNE HRANILNICE.

Moskva, Rusija, 29. januarja. Svet ljudskih komisarjev je odobril predlogo, s katero se bo ustanovilo po celi Rusiji hranilnice, na korist delavcem in kmetom. Vsako malo mesto bo imelo svojo lastno hranilnico in vlada obljublja, da bo skušala na vsak način pospešiti varčevanje.

DUHOVNIK USTRELIL SVOJO KUCHARICO

Policija je prišla Rev. John Dembinskija, katoliškega župnika v Erie, Pa. potem ko je ustrelil svojo mlado kuharico.

Erie, Pa. 30. januarja. — Policija je zadržala v zaporu Rev. John Dembinskija, župnika katoliške cerkve sv. Kazimirja, dokler ne preišče smrti Sofije Szymanovske, služkinje pri župniku.

Deklica je bila ustreljena skozi srce kmalu po polnoči, ko so padli trije strelji v hiši duhovnika. Deklica je pohitela na cesto, — kjer se je zgrudila mrtva na tla.

Policija je našla župnika v postelji vsega zmedenega. Ni mogel podati jasne in pregledne verzije glede dogodkov ponoči. Izprva je rekel, da sploh ne ve za streljanje, a pozneje je povedal policiji, da je bila deklica pomotoma ustreljena.

Policija domneva, da je duhovnik, ki je bil sam v hiši, streljal na obe ženski, ker ju je smatral za tatova.

Automatično pištolo, 32 kalibersko, so našli v predalu mize v bližini duhovnikove postelje. Dva izstreljena naboja so našli v pritličju.

Sammy Gasey, ki živi poleg župnišča, je povedal policiji, da je videl bežati iz hiše dve ženski in da je obe podil neki moški. Ko so ga vprašali, kdo je bil ta moški, je rekel, da je bil duhovnik Dembinski.

Mary Vojvoda, župnikova kuharica ter Miss Szymanovska sta bili na obisku pri prijateljih ter sta se zamudili preko polnoči. Ko sta se vrnili domov, je zapazila kuharica sprednja vrata na stežaj odprta.

Dva župnikova psa sta letala prosto zunaj krog hiše, vsled česar je kuharica domnevala, da so vlomilci v hiši, ker sta bila psa po navadi ponoči vedno v hiši.

Rekla je, da je šla v hišo ter prišla klicati duhovnika.

— Obrnila sem se proti obednici ter ga nisem videla, — je rekla. — Naenkrat pa sem zagledala velikega moža. — Moj Bog, — sem rekla, — roparji so v hiši. Obe sva pohiteli nazaj na porč. Tedaj pa je padel strel. Kroglja je šla mimo moje glave ter zadela Sofijo.

O zadevi bomo še poročali.

NEMŠKI POSLANIK SE JE ZAHVALIL.

Washington, D. C., 26. jan. — Dr. Otto Wiedfeldt, nemški poslanik, je sporočil državnemu tajniku Hughesu zahvalo nemške vlade radi "korektnega obnašanja ameriških čet tekom dobe njih bivanja na nemških tleh". V neki objavi državnega departmanta se glasi, da je nastopil poslanik na temelju navodil, katerega je dobil iz Berlina.

V a b i l o.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

